

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania A.J.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Poznaniu
o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 15 stycznia 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego
w Poznaniu z dnia 26 kwietnia 2024 r., sygn. akt VII Ua 42/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[I.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 7 lipca 2023 r., V U 1323/22, Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu oddalił odwołanie A.J. od decyzji z dnia 19 października 2022 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Poznaniu odmawiającej wnioskodawcy prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu mającego miejsce 10 sierpnia 2017 r. wypadku przy pracy.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 26 sierpnia 2024 r., VII Ua 42/23 oddalił apelację wnioskodawcy.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie art. 3 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił koniecznością rozważenia istotnego zagadnienia prawnego, tj. czy w świetle przepisów art. 3 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych:

- konieczne jest ustalenie pierwotnej przyczyny wypadku, aby móc go zakwalifikować jako wypadek przy pracy bądź wypadek w czasie podróży służbowej;
- czy upadek z wysokości można uznać za przyczynę zewnętrzną zdarzenia, jeśli brak jest dowodów na występowanie czynnika wewnętrznego, a więc tkwiącego w organizmie poszkodowanego bądź innych czynników, które mogą zostać uznane za przyczynę zewnętrzną.

Ponadto w ocenie skarżącego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w zakresie naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 3 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na niesłusznym przyjęciu, że wypadek z dnia 10 sierpnia 2017 r. został spowodowany postępowaniem pracownika - odwołującego, które nie pozostaje w związku z wykonywaniem powierzonych mu zadań lub związek z wykonywaniem zadań powierzonych odwołującemu w delegacji został zerwany i w sprawie brak jest przyczyny zewnętrznej wypadku, a w konsekwencji brak uznania wypadku odwołującego za równy z wypadkiem przy pracy oraz brak przyznania odwołującemu prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku w czasie delegacji, w sytuacji gdy odwołujący uległ ciężkiemu wypadkowi w czasie trwania delegacji, a w momencie zdarzenia nie doszło do zerwania związku z pracą. Nadto, w związku z brakiem możliwości ustalenia pierwotnej przyczyny wypadku z dnia 10 sierpnia 2017 r., należy uznać, że przyczyną zewnętrzną zdarzenia był upadek z wysokości odwołującego.

Mając na uwadze powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu w całości i przekazanie sprawy do

ponownego rozpoznania temu sądowi w innym składzie, pozostawiając temu Sądowi do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu w całości i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty, stosowanie do art. 398¹⁶ k.p.c. oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania w przedmiocie rozpoznania skargi kasacyjnej, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ubezpieczonego nie kwalifikuje się do jej przyjęcia i merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd

Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w niniejszej sprawie oparty został na dwóch przesłankach: występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz jej oczywistej zasadności (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Należy więc przypomnieć, że powołując się na przesłankę, jaką jest istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, należy w uzasadnieniu wniosku sformułować zagadnienie prawne oraz przedstawić argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu - czego strona skarżąca w ogóle nie uczyniła. Zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie:

- 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń;
- 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu;
- 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i
- 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a także w

związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 3 lutego 2012 r., I UK 271/11, Legalis nr 490620; postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, Legalis nr 797138; z 27 lutego 2019 r., I CSK 447/18, Legalis nr 1880000 i 28 stycznia 2021 r., III PSK 19/21, Legalis nr 2528902). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, Legalis nr 261010; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, Legalis nr 158082; z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, Legalis nr 174062; z 20 lutego 2019 r., IV CSK 351/18, Legalis nr 1875501; z 12 lutego 2021 r., IV CSK 437/20, Legalis nr 2555688 oraz z 9 marca 2021 r., III CSK 219/20, Legalis nr 2540231). Ponadto "istotne zagadnienie prawne" jest istotne w tym znaczeniu, że nie było dotychczas rozważane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a zatem jego rozstrzygnięcie miałoby znaczenie dla praktyki orzeczniczej sądów - tylko wtedy wykazany zostałby publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej, której podstawowym celem jest wkład w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni (postanowienia Sadu Najwyższego: z 3 kwietnia 2008 r., II PK 351/07, Legalis nr 170164; z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17, Legalis nr 1781391 i z 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17, Legalis nr 1781827). Istotne zagadnienie powinno się charakteryzować "nowością", która uzasadniałaby potrzebę jego analizy ze strony Sądu Najwyższego (T. Szanciło (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Komentarz. Art. 1-45816. Tom I. Wyd. 2, Warszawa 2023).

Drugą ze wskazanych w skardze kasacyjnych przesłanek, mających uzasadniać wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jest jej oczywista zasadność. Należy więc przypomnieć, że w motywach wniosku opartego na tej przesłance przedsądu powinien być zawarty wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie swych twierdzeń (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr

198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy przepisów prawa i doszukiwania się ich znaczenia (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 Nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że wybrane przez skarżącego podstawy przedsądu uwidaczniają błąd logiczny w konstrukcji podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jeżeli skarżący wskazuje na przepisy prawa materialnego, których stosowanie w praktyce wywołuje rozbieżności, czy też przepisy prawa wymagające wykładni, to z natury rzeczy nie mogą one równocześnie przemawiać za oczywistością wniesionego środka. Co jest sporne nie może być oczywiste, a zatem co najmniej jedna z wybranych podstaw założenia jest fałszywa. (postanowienie SN z 18 października 2016 r., I UK 466/15, LEX nr 2159122).

Zwrócić także należy uwagę, że Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem kwestionowania wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest a limine niedopuszczalny (por. wyrok Sądu najwyższego z 3 kwietnia 2019 r., II CSK 95/18, LEX nr 2645127).

Z poczynionych przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych wynika, że najbardziej prawdopodobną przyczyną wypadku było wejście na parapet okna pod wpływem alkoholu, a następnie utrata równowagi i upadek z wysokości drugiego piętra. W ocenie Sądu odwoławczego wskazywane zdarzenie zostało spowodowane przyczyną wewnętrzną, istniejącą po stronie odwołującego. Sąd ten wskazał jednocześnie, że w stanie faktycznym ustalonym przez Sąd pierwszej instancji, nie ma ustaleń dotyczących istnienia zewnętrznej przyczyny spornego wypadku, a apelujący braku tych ustaleń nie podniósł.

Nie ulega wątpliwości, że przyczyna wypadku przy pracy lub wypadku zrównanego z wypadkiem przy pracy jest elementem ustaleń faktycznych.

Sformułowane przez skarżącego przesłanki przejęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zmierzają w istocie do podważenia tych ustaleń, co jak wskazywano powyżej, na etapie postępowania przed Sądem Najwyższym nie jest dopuszczalne.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

[i.t.]

[SOP]

